

Nowy wybór źródeł do nauczania historii 1914–1918

Polskie drogi do niepodległości 1914–1918. Wybór źródeł dla szkół to bardzo przydatna publikacja. Ciekawie dobrane materiały, czytelne zdjęcia, poszerzenie materiału o ciekawostki i porządkujące kalendarium składają się na bardzo pomocną i ciekawą pozycję. Tyle ogólnej rekomendacji, a co w szczególności?

Już tytuł sugeruje, jakiego okresu dotyczą materiały – są to głównie źródła dotyczące dziejów politycznych ziem polskich, uzupełnione o zagadnienia z historii społecznej i gospodarczej. Książka zawiera znane z podręczników teksty, ale też mniej znane, które mogą być trudno dostępne a są argumentem dla narracji historycznej.

Materiały zebrane są w czterech blokach tematycznych: I. *Polacy wobec idei odzyskania niepodległości* (30 dokumentów ponumerowanych Nr 1-30/I), II. *Polskie formacje zbrojne na frontach I wojny światowej* (23 dokumenty ponumerowane Nr 1-23/II), III. *Sprawa polska w polityce międzynarodowej* (26 dokumentów ponumerowanych Nr 1-26/III), IV. *Za kulisami wojny* (33 dokumenty ponumerowane Nr 1-33/IV). Każdy dokument ma swój numer, przypisany też do jednego z czterech bloków, co ułatwia wybór. Szukanie usprawnia bardzo przejrzysty spis treści. Publikację kończy bibliografia, chociaż pod każdym materiałem jest podane źródło. Układ i grafika są bardzo czytelne. Zamieszczenie źródeł z zakresu historii społecznej i gospodarczej autorzy wyboru tłumaczą wpływem działań wojennych i rabunkowej polityki gospodarczej na postawy Polaków wobec zaborców. Opublikowane źródła pokazują te zmiany

i mogą posłużyć zilustrowaniu sytuacji lub argumentacji w dyskusji. Pomimo ograniczenia materiałów dotyczących lat 1914–1918, część dokumentów wykracza poza przyjęte ramy, co autorzy tłumaczą ich znaczeniem dla zrozumienia postaw i działań polskich polityków w czasie wojny.

Jak wspomniano, wszystkie materiały podzielone są na cztery bloki tematyczne, z czego trzy pierwsze ułożone są chronologicznie, a czwarty problemowo. Po każdym tekście podane zostało źródło oraz ćwiczenia do wykorzystania przy omawianiu materiału. Nie są to wyszukane ćwiczenia, lecz pytania przydatne do analizy i zrozumienia źródła, a także samodzielnej pracy ucznia. Nie zawierają gotowych rozwiązań metodycznych, pozostawiając nauczycielowi i uczniowi dużo swobody na indywidualne ich wykorzystanie. Dodatkowo każdemu tekstowi źródłowemu przypisane jest kalendarium wydarzeń i ciekawostki historyczne z nim związane. Pomagają one w analizowaniu źródła w powiązaniu z kontekstem historycznym, co ułatwia zrozumienie. Publikacja wzbogacona została dużą liczbą rzetelnie opisanych zdjęć archiwalnych, często zawierających dodatkowe informacje, np. biograficzne, i pytaniami pozwalającymi na samodzielną pracę.

Wybrane materiały są różnorodne, często rzadko publikowane, rozszerzają spektrum tematów. Układ i opis źródeł pozwalają nauczycielowi „postawić” na samodzielną pracę uczniów, indywidualną, w parach lub w grupach. Zdjęcia są wyraźne i czytelne, dostępne w wersji pdf, tak jak wszystkie materiały na stronie IPN.

Urszula Szymańska-Kujawa

Polskie drogi do niepodległości 1914–1918. Wybór źródeł dla szkół, IPN, Łódź-Warszawa 2020, s.199, wybór i opracowanie: Katarzyna Helik, Paweł Kowalski, Magdalena Zapolska-Downar